

Posudek vedoucího bakalářské práce

Hana Spáčilová:

Divinační předzvěsti v hrdinských příbězích

řecké a skandinávské mytologie

ÚGS FFUK 2014

Práce Hany Spáčilové se věnuje tzv. divinačním předzvěstem v řeckých a staroseverských hrdinských příbězích. V prvních částech práce popisuje pojem osudu a představy, které s ním byly v obou kulturách spojeny (Norny, Moiry), v druhé části pak přechází přímo ke klasifikaci divinačních předzvěstí, přičemž hlavními kritérii jsou osoby předzvěst poskytující, způsoby, jimiž předzvěsti přichází (vyžádaná, nevyžádaná) a způsob hrdinovy reakce na ně. V závěru práce jsou potom shrnuty nalezené shody a rozdíly v představách obou kultur.

Na práci je možno vidět, že autorka shromáždila a pečlivě prošla dostupný materiál spadající do vybrané oblasti (homérské básně a tragedie v řecku, hrdinské písně a ságy o dávnověku ve Skandinávii), což byl jistě náročný úkol, neboť shrnující monografie s podobným tematem - nakolik vím - doposud neexistuje. Všechna tvrzení jsou podložena citáty, jež jsou interpretovány s pochopením a bezchybně.¹ Na některých místech však bohužel vede tento způsob práce k tomu, že jsou příběhy bez hlubší analýzy jednoduše převyprávěny.

To je ostatně problém celé práce. Shromáždění a interpretace materiálu - jak bylo zmíněno - jistě představovalo nemalou práci, velmi často však z textu nevysvítá, k čemu tato práce vlastně byla. Závěrečná syntetická část je velmi krátká a sestává vlastně jenom z klasifikace dosažených výsledků. Je jasné, že bakalářská práce nemůže přinést nějaké zásadní vědecké výsledky (a není to ani požadováno), měla by však demonstrovat hlubší zamyšlení nad tématem. Právě to ale v práci postrádáme, což je o to bolestnější, že se dotýká jednoho z úhelných kamenů světového názoru archaických kultur, který má koneckonců svůj význam i pro dnešního člověka. Vědomí vlastní smrtelnosti dle antropologů odlišuje člověka od zvířat a celá řada moderních filosofů různých škol (existencialismus, filosofie existence) pokládá setkání s vlastní konečností za formující prožitek lidské identity. Nemalý prostor, který je divinačním předzvěstem a reakcím na ně věnován v příbězích dávných hrdinů (tedy exemplárních lidských typů!) jasně demonstruje, že v archaických kulturách tomu nebylo jinak. Od podobné práce bychom tedy očekávali především odpověď na otázku, jak prožíval archaický člověk svou smrtelnost a konečnost. V závěru práce však nenacházíme byť i jen náznak odpovědi či pokus o ni.

---

1. Snad jedinou výjimkou je zda obrat *moir' oloe kathelesi [...] thanatoio* citovaný na s. 18 neinterpretovat spíše jako "zemře, což by vysvětlilo nesoulad s citátem na s. 17: bohové mohou změnit určený osud, toho, kdo již zemřel však obvykle oživit nemohou. Na severské straně lze vytknout občasně kolísání ortografie (Urd a Verdandi, s. 21, v pozn. 120 *engi má við sköpum vinna*, v pozn. 122 *mátti ok eigi við sköpum vinna*) a pravděpodobně i nepochopení tvaru *kvómo* v pozn. 85: jedná se o nenormalizovaný tvar 3.pl.præt. slovesa *koma*, Jónssonova (nikoliv Jónsonova!) konjektura *koma* se tedy týká pouze času slovesa a nikoliv jeho významu. "Přilétly" je opravdu pouze dílem citovaného českého překladu.

To samé se týká komparace řeckých a staroseverských hrdinských příběhů. Autorka v průběhu práce prezentuje řadu správných postřehů o rozdílech a shodách v představách obou kultur, mj. skutečnost, že na rozdíl od Moir severské Norny osud člověku sdělují (třeba ve snech), či že staroseverským hrdinům poskytují divinační předzvěsti hlavně osoby blízké, v každém případě ale osoby jež jsou součástí téhož příběhu, v Řecku se naproti tomu typicky jedná o "poselství odjinud". V závěru práce se ale autorka opět nepokusí o syntetické shrnutí těchto rozdílů (tedy odpověď na otázku, v čem byl řecký osud jiný než ten staroseverský) a skončí u pouhé klasifikace. Což je, vzhledem k množství shromážděného materiálu, škoda.

Celkové hodnocení

Nedostatečnost syntetické části práce by na druhou stranu neměla zastítn její přednosti: je psána jasně, srozumitelně a s výjimkou některých exkurzů (předání Norn, jejich trojnost), jejichž smysl je nejasný, se drží vymezeného tématu. Její text přehledně shromažďuje vymezený materiál a jeho interpretace představuje kus poctivě odvedené filologické práce. Navrhuji proto práci přijmout k obhajobě a hodnotit jako **velmi dobrou**.

PhDr. Jiří Starý, Ph.D.
Ústav germánských studií FF UK